

Op zoek naar een uitweg voor de vergrijzingscrisis

Pensioenen | Vergrijzing | Oplossingen

Ons huidige pensioenstelsel is niet houdbaar. We leven langer en toch gaan we steeds vroeger met pensioen. Er werd al meermaals aan de alarmbel getrokken. Niettemin ontbreekt de consensus om daadkrachtig in te grijpen. Gert Peersman, professor economie (Universiteit Gent) en één van de auteurs van 'De perfecte storm', legt de vinger op de wonde en bespreekt mogelijke oplossingen.

► Gert Peersman, professor economie aan de Universiteit Gent

Hoe bedreigend is deze vergrijzingscrisis waarover u spreekt?

Gert Peersman (GP): De huidige situatie is bijzonder ernstig. We weten al veel langer dan vandaag dat de baby-boomers massaal met pensioen zullen gaan, maar de nodige voorbereidingsmaatregelen werden nooit getroffen. Nu is het stilaan zover. Nooit eerder gingen er zo veel mensen tegelijkertijd met pensioen, en dat aantal blijft almaar stijgen.

De vergrijzingskost wordt onbetaalbaar. Zelfs met een hogere economische groei, meer vrouwen aan het werk en besparingen op de federale overheidsbegroting kunnen we deze kost niet opvangen. Bij wijze van rekenoefening: om dit te kunnen blijven betalen, zouden we op termijn de personenbelasting moeten verdubbelen. Kortom, ons systeem van sociale zekerheid staat op de rand van de afgrond. We moeten dringend stappen ondernemen om de schade te beperken.

Hoe is het toch zover kunnen komen?

GP: Eigenlijk kunnen we stellen dat onze begroting is ontspoord in 1999, bij de introductie van de euro. Politici schoven het probleem telkens voor zich uit, waardoor het de afgelopen jaren alleen maar is gegroeid. We hadden onze wettelijke pensioenleeftijd bijvoorbeeld geleidelijk kunnen aanpassen. We kunnen die niet van de ene dag op de andere verhogen, want dan ontstaat er sowieso maatschappelijke turbulentie en onrust.

“De pensioenleeftijd van de ene dag op de andere verhogen is onmogelijk zonder onrust te veroorzaken.”

We kunnen een voorbeeld nemen aan Italië: daar trekt men de pensioenleeftijd elk jaar met enkele maanden op. In een later stadium koppelen ze de pensioenleeftijd aan de gemiddelde levensverwachting. Die richting moeten we uit. Het is immers onlogisch dat mensen steeds langer leven zonder dat ze langer moeten werken. Sterker nog, sinds 1970 nam de gemiddelde levensverwachting toe met 9,3 jaar, in tegenstelling tot de gemiddelde effectieve pensioenleeftijd. De kloof wordt dus almaar groter en dat is simpelweg onhoudbaar.

Verdwijnen de problemen door de wettelijke pensioenleeftijd op te trekken?

GP: De wettelijke pensioenleeftijd optrekken zou al zeker een gunstige evolutie zijn. Maar we dienen ook meer mensen aan het werk te krijgen. Op die manier creëren we meer belastingsinkomen om de vergrijzingskost op te vangen. Ideaal gesproken zou niemand werkloos mogen zijn. Om mensen langer aan de slag te houden, is het zinvol de arbeidslasten voor bedrijven te verlagen. Personeel is voor hen immers een grote kost.

Kunnen we er zelf individueel iets aan doen?

GP: Absoluut. Op het wettelijk pensioen kan u beter niet al te veel rekenen. Daarom raad ik aan om zelf op verschillende manieren aan pensioensparen te doen.

Welke oplossing stelt u nog voor?

GP: We moeten andere inkomsten aanboren en een belasting heffen die niet rechtstreeks te maken heeft met arbeid. Een btw-verhoging op alle consumptie-artikelen zou dit kunnen opvangen. De neveneffecten van zo'n maatregel zouden slechts beperkt zijn. Onze export zou er niet onder lijden, aangezien btw wordt berekend en betaald in het land van

consumptie. Zelfs integendeel: er zal net meer nadruk worden gelegd op de export van onze Belgische producten.

“Reken niet alleen op het wettelijk pensioen. Neem zelf ook initiatief.”

Genoeg werk aan de winkel dus. Maar wat gebeurt er als beleidsmakers toch niet ingrijpen?

GP: Ik verwacht niet dat men de pensioenleeftijd in België zal verhogen. Er zullen wel enkele kleine ingrepen plaatsvinden, en voorlopig lijken die misschien te volstaan. Maar we begeven ons dan wel in gevaarlijk water. Bij een nieuwe zware economische recessie staan we met de rug tegen de muur en zullen we drastische maatregelen moeten treffen, net als in Griekenland en Spanje. De grootte van de uitkeringen en pensioenen zal dan pijlsnel de dieperik inzakken, net als het aantal ambtenaren.

Het Belgische vergrijzingspook in cijfers

1. Toen ons pensioenstelsel werd ingevoerd na de Tweede Wereldoorlog bedroeg de gemiddelde levensverwachting ongeveer 65 jaar. Momenteel is dit ruim 80 jaar en men verwacht dat dit tegen 2060 zal oplopen tot 87 jaar.
2. In 1960 werkten voor elke gepensioneerde net geen 5 werknemers. Nu zijn er dat iets minder dan 4. In 2050 zullen dat er nog maar 2,3 zijn.
3. In 1970 was er een kloof van 6,8 jaar tussen de gemiddelde effectieve pensioenleeftijd en de gemiddelde levensverwachting. Ondertussen bedraagt dat verschil reeds 21 jaar.

Hoe te ontsnappen aan economische crisissen?

Onze economie zit in het oog van een perfecte storm. Nadat de bankencrisis als een orkaan over de hele wereld raasde, deelde ons land ook in de klappen toen de euro-crisis uitbrak. En nu staat ook nog eens een vergrijzingscrisis voor de deur.

Hoe is het zover kunnen komen? Wie treft schuld? En vooral: met welke reddingsboeien kunnen we ontsnappen uit al deze crisissen? Gert Peersman en Koen Schoors zorgen voor een haarfijne analyse in 'De perfecte storm'.

Dit boek is een handig document voor iedereen die op zoek is naar een duidelijk en gedetailleerd overzicht van het huidige en toekomstige economische klimaat, met al zijn gebreken. Geen nood: in het boek ontdekt u eveneens licht aan het einde van de tunnel.

De perfecte storm
Gert Peersman en Koen Schoors
ISBN 9789089313195

Win dit boek

Stuur voor maandag 30 september een e-mail met als onderwerp "De perfecte storm" naar wineenboek@bankvanbreda.be. Vermeld uw voornaam, naam en adres! Een onschuldige hand zal 10 winnaars uitloten. Zij krijgen het boek in de maand oktober bezorgd op het adres vermeld in de e-mail.

Eén deelname per persoon en per e-mailadres.